

Uniwersytet w Białymstoku

Wydział Prawa

Karolina Zapolska

**OGRANICZENIA SWOBODY PODEJMOWANIA I WYKONYWANIA
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ZE WZGLĘDU NA OCHRONĘ
ŚRODOWISKA W POLSCE (NA TLE PRAWA UE)**

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Promotor:

dr hab. Anna Piszcz, prof. UwB

Promotor pomocniczy:

dr Maciej Etel

Białystok 2019

Prawne gwarancje wolności gospodarczej pełnią szczególną rolę w systemie prawnym Unii Europejskiej oraz państw członkowskich, co w konsekwencji powoduje, że wolność gospodarcza należy do podstawowych zasad zarówno unijnego, jak i polskiego porządku prawnego. Jej zakres i znaczenie dla funkcjonowania przedsiębiorców w systemie gospodarki rynkowej są niewątpliwie zasadnicze.

Jednym z najbardziej aktualnych problemów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej jest nasilająca się degradacja środowiska. Związki środowiska z działalnością gospodarczą są oczywiste. Środowisko jest dla gospodarki źródłem surowców oraz magazynem odpadów. Bez działalności gospodarczej nie można jednak mówić o rozwoju społecznym i ogólnie pojętym dobrobycie. Nie można zatem w imię ochrony środowiska całkowicie zaprzestać jego eksploatacji. Koniecznym jest jednak zachowanie w tym zakresie rozsądnego kompromisu, uwzględniającego założenia zasady zrównoważonego rozwoju.

Istnieje w związku z powyższym potrzeba ustalenia, czy obowiązujące w Polsce rozwiązania prawne dotyczące ochrony środowiska ograniczają zakres wolności gospodarczej oraz czy regulacje prawne działalności gospodarczej uwzględniają potrzebę ochrony środowiska.

Przyjmując na potrzeby niniejszej rozprawy założenie badawcze, w myśl którego wolność gospodarcza oraz środowisko jako wartości konstytucyjne pozostają wobec siebie w kolizji, można przyjąć główną tezę pracy zgodnie z którą mimo że prawodawca krajowy uwzględnia ten fakt i poprzez przyjęte rozwiązania prawne stara się usuwać tę kolizję, to stan systemu polskiego prawa w zakresie związanym z działalnością gospodarczą i ochroną środowiska nie jest prawidłowy.

Rozprawa składa się ze wstępu, czterech rozdziałów i zakończenia. Rozdział I ma charakter wprowadzający, zmierza do udzielenia odpowiedzi na pytanie jakie funkcje pełni prawo ochrony środowiska oraz publiczne prawo gospodarcze a także czy funkcje publicznego prawa gospodarczego i funkcje prawa ochrony środowiska są zbliżone, czy też różne. Rozdział I przedstawia również pojęcie zrównoważonego rozwoju i jego rozumienie w rozmaitych naukach – zarówno prawnych, jak i pozaprawnych.

Rozdział II rozprawy jest poświęcony podstawom normatywnym ochrony środowiska w UE, wybranych państwach członkowskich UE oraz RP. Zmierza on do sformułowania odpowiedzi na pytanie: jakie rozwiązania normatywne w zakresie ograniczania wolności gospodarczej ze względu na ochronę środowiska wprowadziła Unia Europejska oraz niektóre państwa członkowskie UE (inne niż Polska).

W rozdziale III zostały przeanalizowane prawne ograniczenia wolności gospodarczej ze względu na ochronę środowiska w RP. Rozdział IV jest poświęcony analizie aktów prawnych prawa krajowego ukierunkowanej na odnalezienie i wskazanie organów ochrony środowiska oraz ich potencjalnego wpływu na każdy z etapów działalności gospodarczej. W tym zakresie niezbędne jest znalezienie odpowiedzi na pytanie, jakie organy można uznać się za organy ochrony środowiska w polskim porządku prawnym.

W Zakończeniu rozprawy zawarte zostały ustalenia stanowiące odpowiedzi na pytania postawione we Wstępie pracy. Na ich podstawie oceniono prawidłowość hipotez roboczych. Zakończenie zawiera ponadto wnioski *de lege lata* i postulaty *de lege ferenda*.

Poszukiwaniu odpowiedzi na postawione w rozprawie pytania posłużyły różne metody badawcze. Ich wykorzystanie pozwoliło na wnikliwe rozpoznanie problemu i dokładne uporządkowanie wyników przeprowadzonych badań. Wymagało to zwłaszcza zastosowania metody dogmatyczno-prawnej wykorzystującej analizę logiczno-językową. Z uwagi na charakter rozprawy podstawowymi wykorzystanymi źródłami poddanymi badaniom były akty prawne oraz orzecznictwo.

Metoda prawno-porównawcza (komparatystyczna) umożliwiła porównanie polskich regulacji z modelami ukształtowanymi na gruncie zarówno prawa Unii Europejskiej jak i prawodawstwa wybranych państw europejskich. Celem przeprowadzonych badań porównawczych było ustalenie cech podobnych oraz cech odrębnych regulacji prawnych i praktyki występującej w Polsce i wybranych państwach (Czechy, Litwa, Niemcy, Francja). Państwa te wybrano, kierując się kryterium stażu członkowskiego państwa w Unii Europejskiej. Analizie poddano analogiczne zagadnienia w polskim systemie prawnym oraz systemach wybranych państw członkowskich UE i prawie UE.

Praca uwzględnia stan prawny na dzień 1 stycznia 2019 r.

Karolina Lepolka
dn. 08.02.2019 r.